

De leden van de Eerste Kamer van de vaste commissie voor
Justitie en Veiligheid

Landelijk Bureau

Postbus 2894

1000 CW Amsterdam

Telefoon (020) 346 72 00

Helpdesk (020) 346 72 50

Fax (020) 617 81 55

www.vluchtelingenwerk.nl

info@vluchtelingenwerk.nl

datum 2 februari 2018

betreft Deskundigenbijeenkomst over de staat van de rechtsstaat

ons kenmerk O.2.2 18-019.LR

Geachte woordvoerders,

Ten behoeve van de deskundigenbijeenkomst over de staat van de rechtsstaat van
dinsdag 6 februari 2018 wil VluchtelingenWerk u het volgende meegeven.

In het regeerakkoord van 10 oktober 2017 staat aangegeven dat de rechtsbijstand voor
asielzoekers drastisch wordt ingeperkt. Rechtsbijstand wordt alleen nog verstrekt na een
voornemen tot afwijzing van een asielaanvraag, mede ter ontlasting van de asielketen,
aldus het Kabinet. VluchtelingenWerk is van mening dat deze maatregel de
rechtsbescherming voor asielzoekers ernstig aantast. Daarnaast voorzien wij geen
ontlasting, maar juist een verzwaring van het werk voor de asielketen.

De advocaat heeft een belangrijke rol in de asielprocedure. In deze procedure wordt
beoordeeld of het asielrelaas van de asielzoeker geloofwaardig is. Hiervoor vinden twee
gehoren plaats. Dit is het moment dat de asielzoeker alles moet vertellen over zijn
redenen om te vluchten. Op dit moment heeft een asielzoeker in totaal vier keer contact
met een advocaat. De advocaat ondersteunt de asielzoeker bij het verzamelen van
bewijs, bereidt de gehoren door de IND voor en kan fouten en onduidelijkheden in de
rapporten van de gehoren corrigeren. Daarnaast kan de advocaat een vertrouwensband
opbouwen met zijn cliënt waardoor moeilijke onderwerpen zoals trauma's en seksuele
geaardheid beter besproken kunnen worden. Volgens de kabinetsplannen wordt de
rechtsbijstand beperkt tot één dag: het moment dat de Immigratie- en Naturalisatiedienst
(IND) een voornemen tot afwijzing van het asielverzoek heeft uitgebracht.

Er ontstaat hierdoor een verslechtering van de rechtspositie van de asielzoeker.
Wanneer rechtsbijstand alleen in een laat stadium mogelijk is, kan de advocaat veel
minder voor zijn cliënt betekenen. Hierdoor kunnen problemen in de asielprocedure
ontstaan. Zo kan de asielzoeker bijvoorbeeld niet alle bewijsstukken naar voren brengen,

kan hij niet duidelijk en helder genoeg verklaren over zijn asielrelaas, ontstaan er fouten in de vertaling van het gehoor of kan de asielzoeker door trauma's minder goed verklaren. Het gevolg hiervan kan zijn dat personen die recht hebben op bescherming, ten onrechte worden afgewezen.

Een ander gevolg van het kabinetsvoorstel is dat het aantal beroepszaken en herhaalde aanvragen aanzienlijk zal toenemen, omdat inhoudelijke en procedurele fouten niet tijdig worden gesignaleerd. De rechtbank zal hierdoor vaker besluiten van de IND vernietigen, waardoor de IND het besluit opnieuw moet nemen. De belasting van de IND neemt hierdoor toe, terwijl de maatregel juist mede bedoeld lijkt te zijn om de IND te ontlasten. Ook de belasting van de rechters zal hierdoor toenemen aangezien er vaker beroep zal worden aangetekend.

De maatregel houdt bovendien in dat asielzoekers die wel in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning, geen rechtsbijstand krijgen. Doordat een advocaat de asielzoeker niet heeft kunnen ondersteunen bij de voorbereiding van de asielaanvraag, kan dit problemen opleveren voor de aanvraag tot gezinshereniging. Voor deze aanvraag baseert de IND zich namelijk op de opgegeven informatie van de asielzoeker over familieleden tijdens het eerste gehoor in de asielprocedure. Als de asielzoeker niet alle familieleden heeft genoemd, of als de namen verkeerd staan genoteerd, kan dit problemen opleveren voor de aanvraag tot gezinshereniging. De advocaat heeft nu als rol deze informatie te controleren en correcties bij de IND in te dienen. Hetzelfde geldt voor een herbeoordeling van de verblijfsvergunning: zonder de voorbereiding en begeleiding van een advocaat, staat het asielrelaas minder duidelijk op papier. Daardoor loopt de vluchteling meer risico dat bij een herbeoordeling van de verblijfsvergunning deze onterecht wordt ingetrokken.

Om bovengenoemde redenen is VluchtelingenWerk van mening dat de rechtsbijstand voor asielzoekers in zijn huidige vorm moet worden behouden.

We hopen dat u deze informatie kunt gebruiken voor de deskundigenbijeenkomst.

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Dorine Manson', enclosed within a large, hand-drawn oval shape.

Dorine Manson
Bestuursvoorzitter